

XIX A. PAB. – XX A. PR. DRUSKININKŲ REKREACINĖ ARCHITEKTŪRA

„(...) Stebuklingos vietovės! Sunku įsivaizduoti: daiktais užtinki kažką panašų į neįžengiamus miškus, jaukius miesto takelius tarp namelių, nepaliestus skardžius, tai vėl jaunučius gojelius; žodžiu – puiku...”[1].

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis

Kurortų kultūra Lietuvoje pradėjo formuotis XIX amžiaus viduryje ir nors buvo dar labai jauna, tačiau jau tuomet reiškėsi ganėtinai ženkliai bei plėtojosi tolygiai[2]. Tai buvo palankus laikotarpis imti kurti poilsiui skirtus nekanoniškos architektūrinės formos objektus. Ši tendencija Lietuvoje ugdė ir pagrindinius rekreacinius centrus. Vienas iš jų – svarbiausias pietinio šalies regiono balneologinio tipo Druskininkų kurortas.

Kurorte, garsėjančiame gausiais miškų masyvais, samanotomis kalvomis ir mineralinių vandenų bei gydomojo purvo gėrybėmis, vyrauja tik šiam kraštui būdinga savita rekreacinė (daugiausia medinė) architektūra. Tokio tipo pastatai – vilos, gydyklos, kolonados, viešbučiai, sanatorijos ir kt. – Druskininkuose pradėjo formuotis aplink mineralinių šaltinių rezervus, dabartinėje senamiesčio teritorijoje, dar XVIII a. pab., kai specialiuoju dekretu kurortas buvo paskelbtas gydomąja vietove. Poilsio kultūra ir rekreacinės architektūros statybos miestelyje įsibėgėjo likus keleriems metams iki Pirmojo pasaulinio karo (apie 1910 m.), o labiausiai suklestėjo tarpukario laikotarpiu (1918–1940 m.).

Poilsui pritaikytų objektų statybos mados, kaip ir kituose tokio tipo užsienio kurortuose (Zakopanėje – Lenkijoje, Jūrmaloje – Latvijoje, Baden Badene – Vokietijoje ir kt.), priklausė nuo tuo metu vyravusios politinės sistemos. Taip pat greta bendrų stilistinių tendencijų pastebimai reiškėsi ir tuometės visuomenės skonio skatinami regioniniai savitumai. Keliaujant šiuo maršrutu svarbu suvokti, jog tokio tipo miestelių architektūroje aiškiau ir įvairiapusiškiau nei kitose gyvenvietėse buvo įkūnyti epochos estetiški ypatumai, ryškėjo pasaulėjauta ir bluko ideologija. Čia buvo toleruojama ir dominavo visų epochų ir stilių architektūra, kuri tenkino intensyviai besikeičiančių poilsiautojų poreikius, todėl privalėjo būti universali ir intriguojanti[3].

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Druskininkai priklausė carinei valdžiai, todėl kurorto rekreacinėje architektūroje pastebima stilistinė pakraipa su būdinga rusiška puošyba. Daugiausia tipinės kurortinės architektūros pavyzdžių miestelyje iki šių dienų išliko iš Lenkijos okupacinio periodo (1920–1940 m.),

taip pat šveicariško (artimo „Zakopanės stiliui“) ir vokiško tipo vilų.

Tarpukario Druskininkų siluetą pagyvino ne tik mažaaukščių medinių vasarnamių bei vilų stogelių smailės, bet ir stambiu horizontaliu tūriu gan aiškiai išsiskiriančios fizioterapijos gydyklos. Šiuo laikotarpiu Druskininkuose susiformavo tradicinis kurorto įvaizdis. Unikali gamtos bei prie jos priderintos architektūros harmonija lėmė savitus vietovės kultūrinius ypatumus, aukštą gydomųjų paslaugų kokybę bei tolydžio didėjantį kurorto populiarumą.

Viltė Migonytė

[1] Медонис, А. *Друскининкай*. Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1961.

[2] Tutlytė, J. *Rekreacinė architektūra Lietuvos kurortuose (1940–1990 m.): kompleksinis kokybės vertinimas*: humanit. m. dr. disertacija. VDU, Kaunas, 2002, p. 61.

[3] Ptašek, M. *Medinė kurortų architektūra*. Vilnius: Vaga, 2002, p. 111.

MARŠRUTĄ SUDARO:

1

VILA „RADIUM“ DRUSKININKUOSE

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., T. Kosciuškos g. 9

Stiliai: Kurortinė architektūra

Laikotarpis: Carinis

2

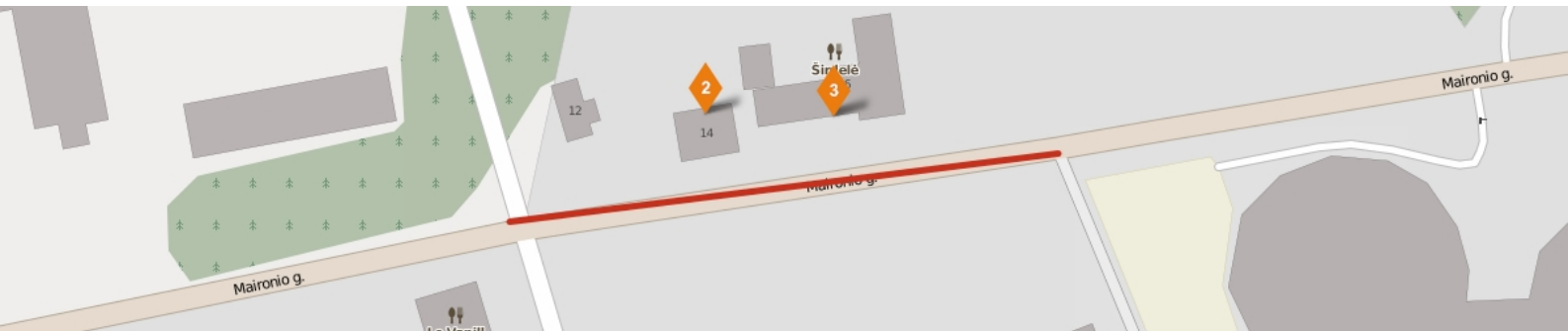
VILŲ KOMPLEKSAS DRUSKININKUOSE

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Maironio g. 14, 12/13

Stiliai: Kurortinė architektūra

Metai: 1920 - 1940

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

3

DRUSKININKŲ VILA MAIRONIO G. 16

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Maironio g. 16

Metai: 1926

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

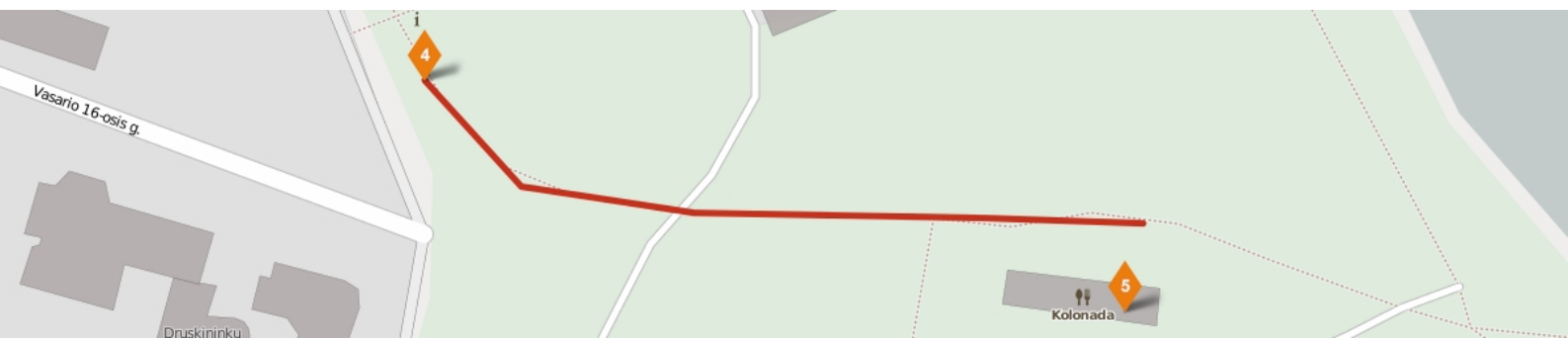
SENOSIOS DRUSKININKŲ GYDYKLOS – VIEŠBUTIS „EUROPA ROYAL“

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Vilniaus al. 7

Stiliai: Istorizmas

Metai: 1896

Laikotarpis: Carinis

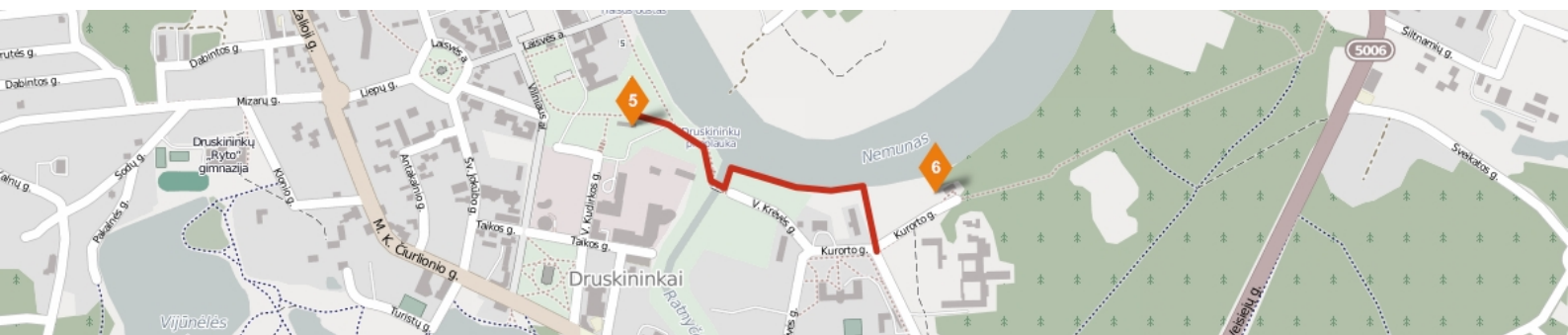
DRUSKININKŲ KOLONADOS REKONSTRUKCIJA Į RESTORANĄ-MUZIKINĮ KLUBĄ

Adresas: Druskininkų m. sav., Druskininkai, V. Kudirkos g. 22,
Druskininkai

Architektai: Rumiancevas, G. Pamerneckis (rekonstr.aut.)

Metai: 1928 - 2004

Laikotarpis: Pirmoji Respublika, Šiuolaikinė

SANATORIJA DRUSKININKUOSE, KURORTO G. 6

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Kurorto g. 6

Metai: 1930

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

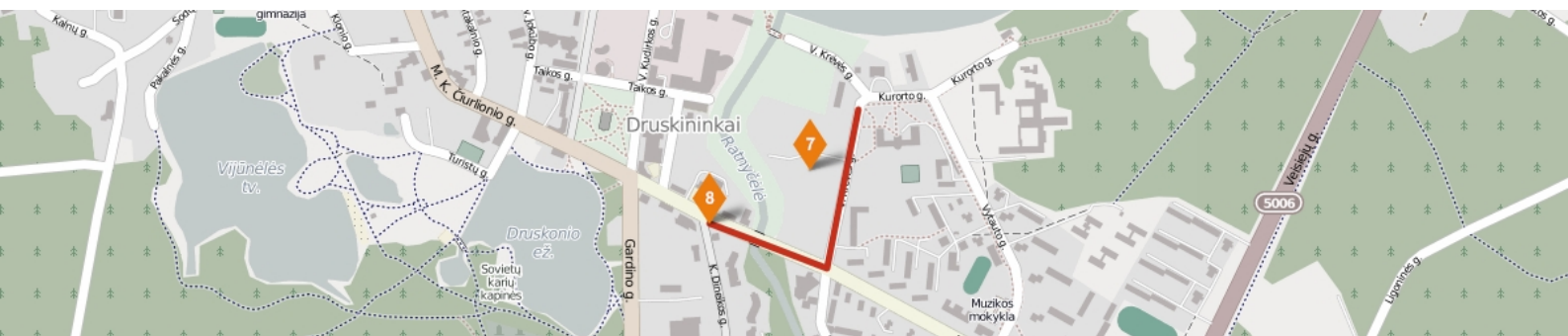

VILOS DRUSKININKUOSE, KRĖVĖS G. 4 IR 6

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Krėvės g. 4, 6

Metai: 1925 - 1930

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

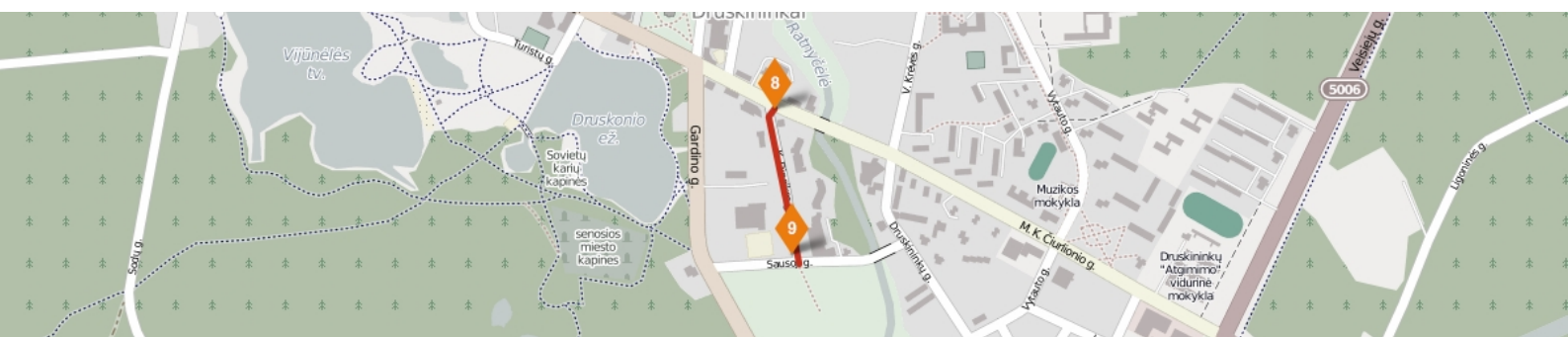

DRUSKININKŲ VILA K. DINEIKOS G. 9

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., K. Dineikos g. 9

Metai: 1900 - 1920

Laikotarpis: Carinis, Pirmoji Respublika

VILOS PASTATŲ POILSIO KOMPLEKSAS DRUSKININKUOSE

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., K. Dineikos g. 2 / Sausoji g. 10, Sausoji g. 8

Stiliai: Kurortinė architektūra

Metai: 1918 - 1940

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

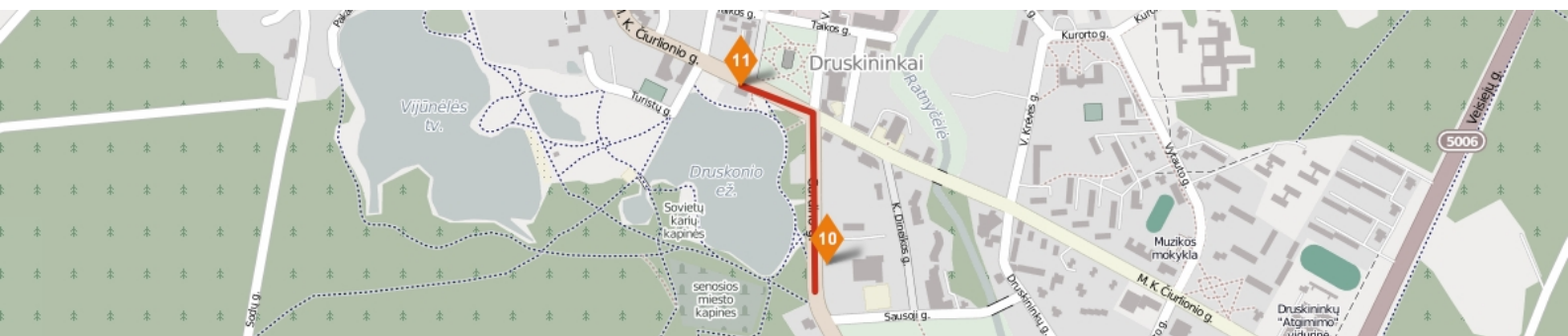
VILA DRUSKININKUOSE, V. KUDIRKOS G. 9

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., V. Kudirkos g. 9

Stiliai: Kurortinė architektūra

Metai: 1900 - 1940

Laikotarpis: Pirmoji Respublika

VILA „LIŪKSMA“

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., M. K. Čiurlionio g. 59

Architektai: atstatymas 1977 m. arch. R. Mickevičius

Stiliai: Neoklasicizmas

Metai: 1905 - 1909

Laikotarpis: Carinis

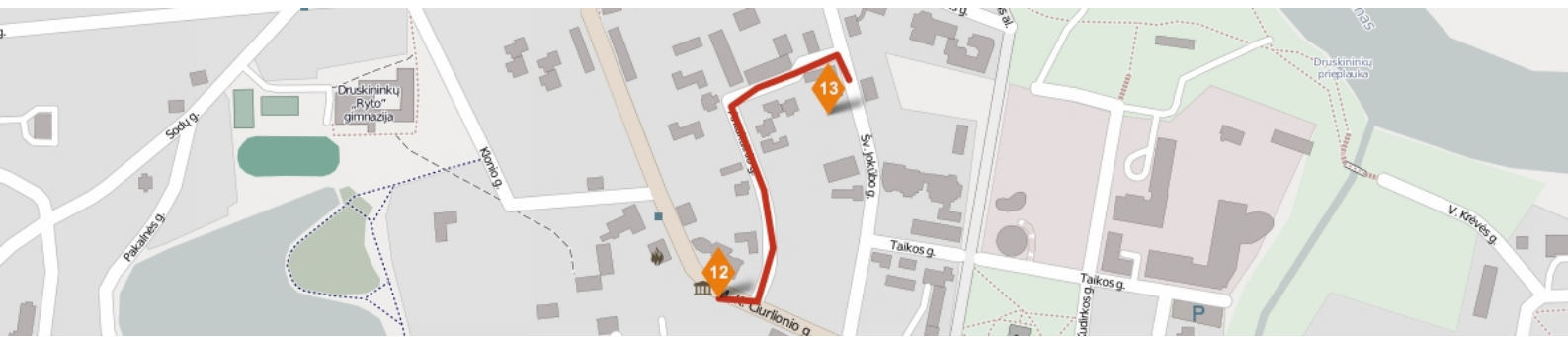
M. K. ČIURLIONIO MEMORIALINĖ SODYBA

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., M. K. Čiurlionio g. 35

Stiliai: "Liaudies" architektūra, Nacionalinis stilius

Metai: 1880 - 1892

Laikotarpis: Carinis

13

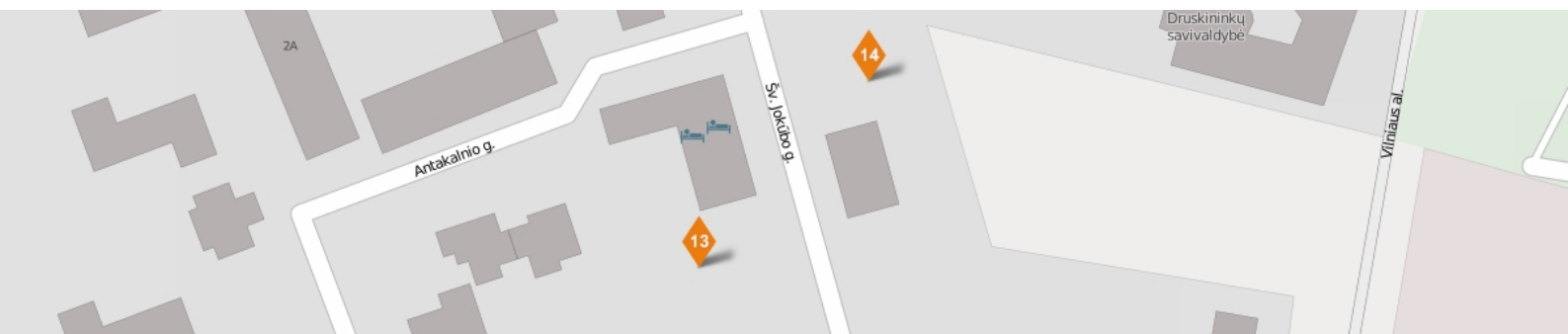
VIEŠBUTIS „BEST WESTERN CENTRAL HOTEL“ DRUSKININKUOSE

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Šv. Jokūbo g. 22

Stiliai: Neobarokas

Metai: 1900 - 1909

Laikotarpis: Carinis

14

ŽAKO LIPŠICO (ŽYDŲ) MEMORIALINIO MUZIEJAUS PASTATĀS

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Šv. Jokūbo g. 17

Stiliai: Kurortinė architektūra

Metai: 1900 - 1950

Laikotarpis: Carinis, Pirmoji Respublika

15

VILA „MAURĖ“ DRUSKININKUOSE

Adresas: Druskininkų sav., Druskininkų m., Laisvės a. 21

Stiliai: Eklektika, Kurortinė architektūra

Metai: 1900 - 1950

Laikotarpis: Carinis, Pirmoji Respublika